

9.1064

Jó Szerencsét

Műszaki, Bányászati és Kohászati Heti Szaklap.

Szerkeszti: **Litschauer Lajos**,
kir. bányatanácsos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Telefon:
Selmeczbánya. 4-5. sz.

Megjelenik minden vasárnap. =

Előfizetési ára: egy évre 12 kor.

Az előfizetés megkönnyítésére havi egy (1) koronás részleteket is elfogadunk. —

A megrendelésre vonatkozó aláírások egy évre kötelezők.

Jőjjön, győződjék meg, hogy az IRINYI-OLAJFŰTŐ

fűtőképessége, teljesen korom és koks-z-mentes,

szagtalan és tökéletes égetése minden versenyt felülmúl. Mindenféle vas- vagy cserép-kályhába és konyhatűzhelybe a legcsekélyebb átalakítás nélkül, mint valami kis fiók, betelhető. A szénfűtésnél sokkal olcsóbb. Legkényelmesebb fűtési mód. Tetszés szerint szabályozható. A gázfűtés összes előnyeit nyújtja. Saját szabadalmunk és gyártmányunk. **Ára: 30 kor.**

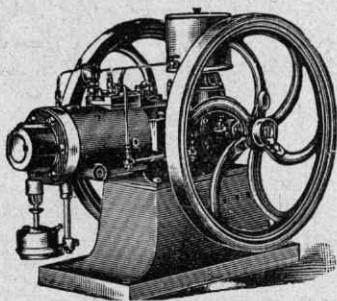
Gőzkazánokhoz, lokomobilokhoz

és mindenféle ipari, gazdasági célra és központi fűtésekhez
:: való Irinyi-olajfűtőkről kívánatra árajánlattal szolgálunk. ::

'IRINYI' Olajfűtő és Lámpa Gyár

Budapest, VII. ker., Akácfa-utcza 45. sz.

Képviselőket és ügynököket országszerte keresünk.

WOHANKA - FÉLE nyersolajmotorok és lokomobilok

Üzemköltségek nagyság szerint $1\frac{1}{2}$ - 2 fillér óránként és lóerőnként.

Nincs robbanó- és tűz-veszély!
Minden pénzügyőri ellenőrzés és engedély nélkül.

WOHANKA és TÁRSA Budapest,
V., Váci-körút 76.

MARX ÉS MÉREI

tudományos műszerek gyára

BUDAPEST, VI. KERÜLET, BULCSÚ-UTCZA 7.

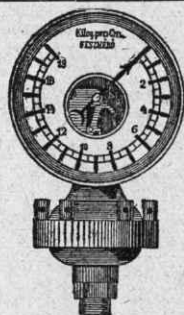
GYÁRTANAK: SAJÁT GYÁRTELEP.

saját telepükön mindennemű bányászati-műszert, theodolitot, mérőléczeket, mérőszalagot, fessmérőt, hőmérőt, vízszinmérőt, őellenőrző órákat.

16 HP.

100 munkás.

Magyarország ezirányu legnagyobb gyára.

Magyar Siemens-Schuckert-Művek

BUDAPEST, V. KERÜLET, LIPÓT-KÖRUT 5. SZ.

Készít: teljes erőátviteli és világítási telepeket bányák részére; villamos bányavasúttakat, szállítógépeket, szivattyúkat, szellőztetőket, világítótesteket, közetfúrógépeket és mindennemű különleges bányaberendezéseket.

Pályázat.

1349/1910. A nagyméltóságú m. kir. pénzügyministerium f. é. április hó 15-én kelt 7024. sz. magas rendeletével nyert felhatalmazás alapján az alulirott m. kir. főbányahivatal alá tartozó rónaszéki m. kir. sóbányahivatalnál áthelyezés folytán üresedésbe jött m. kir. *mázsatiseti állásra* pályázat hirdettetik.

Ezen állás a XI. fizetési osztály 3. fokozata szerint évi egyezer (1000) korona fizetés s az 1904. évi I. és 1906. évi IX. t.-cikkkel biztosított négyszáz (400) korona személyi pótlék, továbbá természetbeni lakás, vágyn ennek hiányában törvényszerű

JÓ SZERENCSET

MŰSZAKI, Bányászati és Kohászati heti szaklap.

III. évfolyam.

33. szám.

1910. május 15.

Szerkeszti:

LITSCHAUER LAJOS

kir. bányatanácsos.

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Selmeczbánya

Telefon:

Szerk.: 4.

Kiadóhiv.: 5.

Nyomda: 29.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ára: egy évre 12 K.

Az előfizetés megkönnyítésére havi 1 K
résztleteket is elfogadunk. A megrendelésre
vonatkozó aláírások egy évre kötelezők.

TARTALOM: Ivlámpavilágítás gyárakban. (6 rajzzal).

— Szemle. Bányaművelés. — Döntvények. —
Vaskohászat. — Gépszét. — Műhelygyakorlat. —
Tekhnológia. — Közgazdaság. Közgazdasági hírek.
— Közgyűlések. — Méretek. — Piaci hírek. —
Kartellek. — Statisztika. — Versenytárgyalások. —
Hírek. Személyi hírek. — Híradások. — Bányász-
egyesületek. — Társadalmi hírek. — Vegyes hírek.
— Hírek a külföldről. — Munkásügyek. — Bal-
esetek. — Közlekedés. — Irodalom. Lapszemle. —

A közlemények csakis a forrás megjelölésével vehetők át.

Ivlámpavilágítás gyárakban.

(Hat szöveg közötti rajzzal).

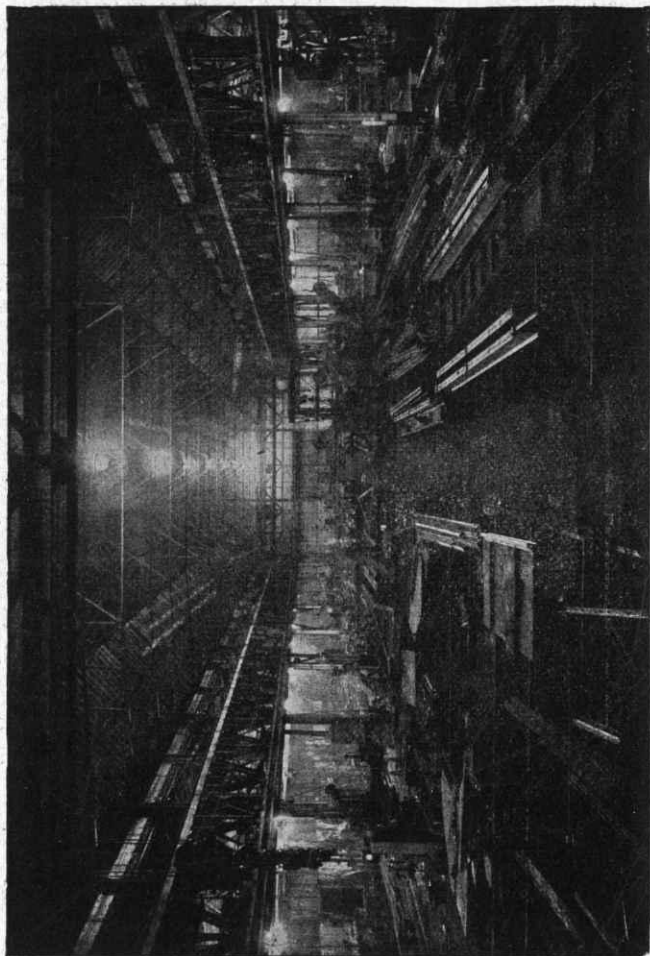
A gyártelepeknek ívlámpákkal való világítása az utolsó évek folyamán mindinkább terjedőben van. Ezen elterjedést első sorban a gyáraknak villamos erőátvitelre való berendezkedése segítette elő, de elősegítette azon körülmény is, hogy az ívlámpák ujabban a gyárak üzemkövetelményeihez mindinkább alkalmazkodó szerkezetekben készülnek úgy, hogy ma már alig található nagyobb gyári vállalat, a melyben az ívlámpavilágítás ne dominálna.

Legjobban az egyenáramú és a váltakozó áramú ívlámpák váltak be, melyek tiszta szénrel és nyitott fénynyel égne, mert fényük nyugodt, szénben való fogyasztásuk mérsékelt, szerelésük egyszerű s elhelyezésük és szerelésük mi nehézséget sem okoz. A becsatolt 1. sz. nézetrajz egy 125 m hosszú, három részből álló, vasszerkezeteket készítő, illetőleg gyártó csarnokot mutat be, melyet 29 darab egyenként 15 ampère áramerősségű, váltakozó áramú ívlámpa világít meg. A lámpák táplálására megkivánt villamos energiát mérsékelt áron bármely városi központ szolgáltatja, melynek áramát nemcsak világításra, hanem villamos erőátvitelre is használni lehet.

Ha kisebb áramfogyasztás kívánatos, vagy az ívlámpa felfüggesztésének a helye igen magas, akkor ferdén elhelyezett, lefelé irányított szénpálcákkal bíró lángrámpa alkalmazása előnyös. (2. sz. rajz). Ezek különösen nagy termék, csarnokok, öntőművek, hengerlők, kovácsoló-műhelyek, gépgyárak stb. stb. megvilágítására használhatók,

amenynyiben a ferdén lefelé helyezett hatásszénpálczák erős, lefelé irányuló fénysugarakat lövelnek magas felfüggesztésük daczára a padlózatra.

A 3. sz. nézetrajzon látható fényképfelvétel a Magyar Siemens-Schuckert-művek gyárát mutatja éjjeli világításban. A gyár bemutatott csarnokát itt 6 darab 16 ampère áramerősségű, ferdén elhelyezett hatás-

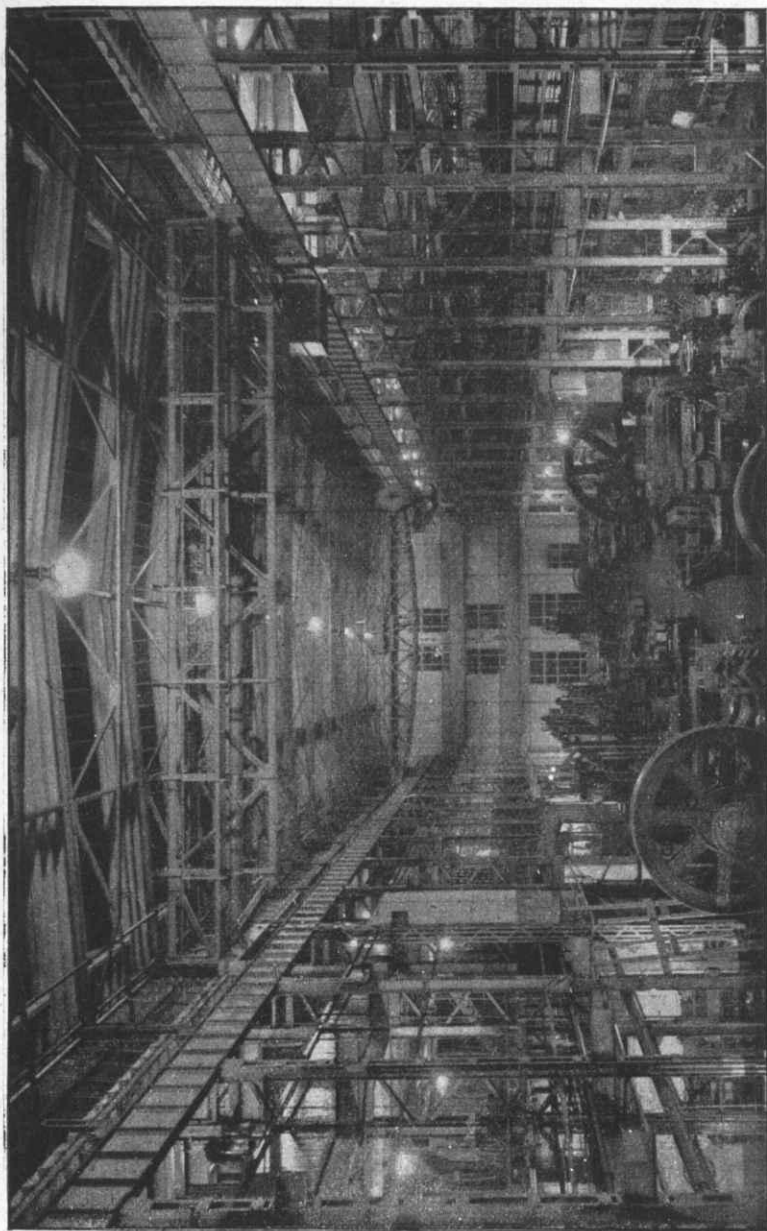

1. sz. rajz. Váltakozóáramú ívlámpavilágítás egy műhelyben.

szénpálczákkal bíró ívlámpa világítja meg. Az egymással szemben függőlegesen elhelyezett hatásszénpálczákkal bíró lángívlámpákat, oly nagyobb gyárhelyiségekben lehet előnyösen alkalmazni, hol kisebb felfüggesztő magosság mellett nem annyira lefelé irányuló, mint inkább oldalt eső világítás kívánatos.

Oly esetekben, amikor a megvilágítandó tárgyak színének a megkülönböztetése kívánatos, egymás fölé helyezett, vagy ferde elrendezésű

szénpálczás Bivolta lámpák tesznek kítűnő szolgálatot. Ezeknek a lámpáknak, tiszta s fehér fényükön kívül az még a nagy előnyük, hogy kevés szemet fogyasztanak és rendkívül könnyen kezelhetők.

3. sz. rajz. Siemens-Schuckert-művek dinamoműhelye lánghámpákkal világítva.

Hol az üzem körülményei a lámpáknak a kiszolgálását nehezítik és ez csak nagy időközökben történhet meg, a hosszú ideig égő ívlám-

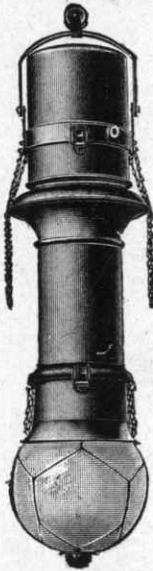
pák ajánlatosak. Ezek 240 óráig megszakítás nélkül égnek úgy, hogy a szénpálcákat évente csak néhányszor kell kiváltani.

A takaréklámpa (4. sz. rajz) erősen fénylő üvegburájával, egyszerű szerkezetével és csekély szénfogyasztása következtében leginkább

külső udvarterek, vagy közepes magasságú gyárudvarok és rakodóhelyek kivilágítására alkalmas.

A 3. sz. nézetrajzzal bemutatott telepen 44 darab takaréklámpa van elhelyezve, még pedig részint az alagsorban, részint az emeleten és a melléksarnokokban. Az 5 és 6. számú képek szintén a takaréklámpával való világítást mutatják be. A telep 4 ampère erősségű 430 darab takaréklámpával van felszerelve, melyek a 220 voltos hálózatba kettésével szorosan vannak kapcsolva.

Elmondottakból önként következik, hogy a Siemens-Schuckert-Művek Villamossági részvénytársaság (Budapest—Pozsony) eme lámpaszerkezeteit úgy vasgyárakban, mint öntőműhelyekben, ércz- és szénelőkészítő telepeken, gépgyárakban és a bányászattal és kohászattal kap-

2. sz. rajz. Láng ivlámpa lefelé irányított, ferde elrendezésű hátszénpálcákkal.

4. sz. rajz. Takaréklámpa.

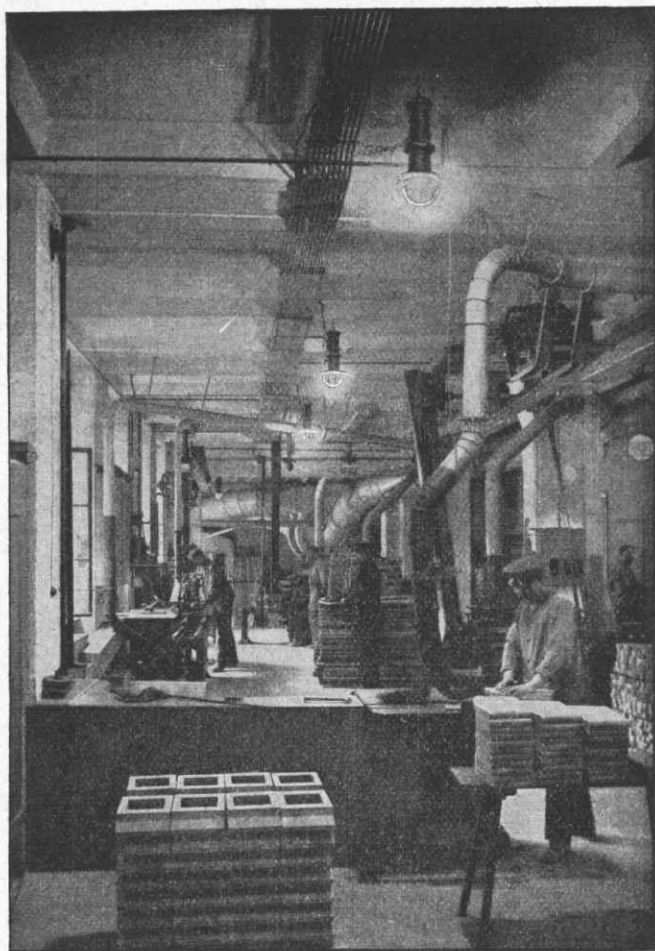
csolatos összes műtelepeken igen előnyös módon lehet alkalmazásba venni.

Szemle.

Bányamívelés.

Teher-automobil a bányászati szállítás szolgálatában. A tömeges termelés és a szállításnak evvel fokozódó nehézségei s az üzemet sokszor igen károsan hátráltató zavarai arra indították a bányászati köröket, hogy a közlekedés eme legújabb eszközével kísérletezzenek. Igaz ugyan, hogy a teher-automobillal való szállításához kötött sokszor igen vérmes reménykedés nem vált be mindenütt és, hogy a gazdaságos üzem dolgában az új szállítómód sok helyütt nem állotta ki a versenyt a közönséges tengelyen szállítással; de viszont igaz az is, hogy nagy szállító-képesség és tartós kihasználás tekintetéből a motorkocsi sokkal elő-

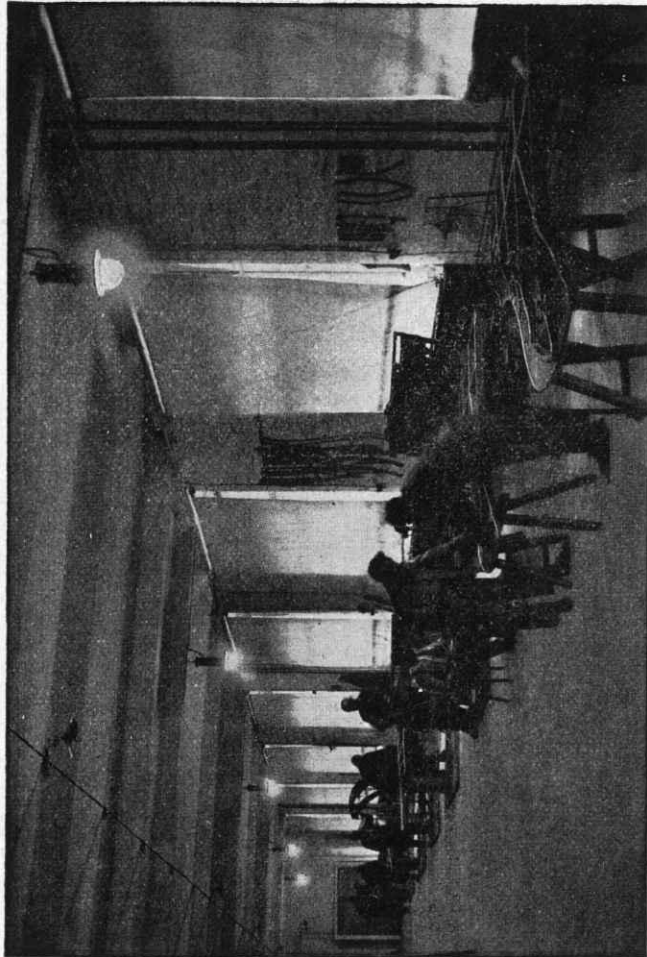
nyösebb, mint a lóval szállítás eddig általánosan szokásos módja. Alapfeltétele a teherautomobillal való szállítás gazdaságos üzemének, hogy lehetőleg sok tonnakilométer éressék el napi teljesítésképpen, amely esetben azután, különösen a bányamívelés körzetében, feltűnően egyszerű üzemi viszonyok rezultálnak. Különösen abban az esetben áll ez

5. sz. rajz. Takaréklámpavilágítás egy gépcsarnokban.

a feltevés, ha nagy terheket állandóan és nagy távolságokra kell elszállítani, vagy meredekebb útvonalokat kell befutni, mi az igás fogat túlságos igénybevételével jár és a lóállományt idő előtt elcsigázza. Nem válik be a teherautomobil ott, ahol kisebb terheket rövid útvonalokon kell elszállítani, mert a motorkocsit változó terhelésekre nem lehet beállítani. A teherautomobil akkor válik be leginkább a bányamívelés

és a vele kapcsolatos üzemek szállításainál, ha lóval szállítás és lokomotívval szállítás közé beiktatva, a kettő között az átmenet tagját képezheti; de ekkor is csak abban az esetben, ha 1. elsőrendű s így biztosan funkcionáló gyártmány; 2. ha az utak jók, szilárdak és símák és a kocsik gondozása kifogás alá nem esik; ha 3. a kocsikezelők jól ki vannak képezve s feltétlenül megbízhatók és végre ha 4. tartalék-motorok rendelkezésre állanak. *Br.* (5.)

6. sz. rajz. Takaréklámpavilágítás egy lakatosműhelyben.

Döntvények. | **A természetben élvezett lakás nem fizetés.**
Köztisztviselők lakáspénze tudvalevőleg csak lakbér fejében foglalható le, a magántisztviselők lakáspénzére nézve azonban ily kivétel statuálva nincs, tehát az a fizetéssel együtt és egyidőben kerül foglalás alá. Ha pedig a magántisztviselő természetben kap lakást, annak az értékét a régi gyakorlat szerint hozzászámították

a törzsfizetés összegéhez és ezen az alapon számították ki, hogy milyen összeg az ami lefoglalható. Ennek a régi gyakorlatnak a végrehajtási novella értelmében való megdőlését jelenti tehát dr. Ladányi Béla budapesti járásbírónak egy újabb döntése, mely szerint a magántisztviselő természetben élvezett lakásának értékét a fizetéshez hozzászámítani nem lehet, mivel a természetbeni lakás az ingatlanon engedett oly dologi használati jog, melyet a végrehajtási novella alapján csak mint külön dologi jogot lehetne a végrehajtási novella alapján lefoglalni, de a lakás készpénzértéke semmi esetre sem számítható hozzá a fizetéshez s készpénz módjára le sem foglalható. *Est.* (17.)

Vaskohászat. | **Elektromos hengerlőmű Terniben.** Az olasz haditengerészet céljaira Terniben aczélpánczél-hengerlőművet építenek. Mivel Terniben vízierő rendelkezésre áll, az új hengerlőművet elektromos üzemre rendezik be. A hengerlőben 100 tonna súlyú blokkokat is fognak hengerelni. A mű hajtását két közvetlenül kapcsolt 15000 lóerős egyenáramú motor végzi, melynek per-czenként való fordulatszámja 90. A legnagyobb súlyt a könnyű kormányozhatóságra fektették, melynek folytán egyrészt a gyártás gyorsabbá válik, másrészt pedig a blok fennakadása esetén a hengereket nem égetik el. A terhelések kiegyenlítését 50 tonna súlyú aczélföntésű lendítőkerek beépítésével érték el. (Elektr. Kraftbetriebe u. Bahnen. 6.) *Mmk.* (3—4.) — **Szárazkamara berendezés injektoroknál.** Düsseldorfban F. C. W. Graab, közvetve működő szívókészüléket szerkesztett, hogy a fújtatás folyamatát a barométer-állás és a körlég nedvtartalmának zavaró befolyásától függetlenítse. Közvetlen szívó hatástól el kellett tekinteni, mert ez csak nagyobb szabású üzemeknél válhat gazdaságossá. A tulajdonképeni szívó készülék, mely a száraz kamarán kívül áll, csekély magassággal bír és lefelé kibővül. Egy ventilátor a kérdéses helyről levegőt szí be és azt az említett készülék aljára szerelt fúvókasokba nyomja. Ezáltal szívóhatás támad, mely csövek közvetítésével a szárazkamarába áterjed. E hatás független a légköri állapotoktól és minden követelménynek megfelelően szabályozható; a szárítást gyorsítani lehet, mert a nedves levegőt tetszésszerűen mennyiségben eltávolíthatjuk. *Ig.* (13.)

Gépészet. | **Vízemelés gázszivattyúval.** H. A. Humphrey az Institution of Mechanical Engineers egyik legközelebb megtartott ülésén, igen nagy jövőjű találmányát mutatta be. A találmány gázszivattyú, melyben meggyújtott gáznak a feszítő erejével, közvetlenül, illetve minden dugattyús vagy forgó mekhanizmus nélkül, vizet valamely alacsonyabb nívóról, más magasabb nivóra lehet emelni. A gázhenger a vízvezető cső alsó részének a meghoszsza-

tásában van kiképezve s alatta van a szívó szelep elhelyezve. A találmány lényegében a rendes négyütemű gázmotor elvét követi, vagyis a négyütemnek megfelelő funkciókat, az ekszplóziót, a kipuffogást, a szívást és a kompreszsiót végzi. A munkahengert az egész csövezeték, a dugattyút pedig a csövezetékbe zárt vízoszlop helyettesíti, míg a lendítő-kerék eleven erejének munkáját ama vízoszlop pótolja, mely az ekszplóziónak szakasza után oly lengéseket végez, hogy a kipuffogás után a szívás, majd a kompreszsió fázisa következzen. A készülék a gyakorlatban már ki van próbálva és a South Staffordshire Mond Gas Co. (Dudley Port) művében munkába van állítva. *Szb.* (8.)

Műhelygyakorlat.

Erős vízsugárral való hűtés, a szerszám-aczéllal való megmunkálásnál igen kedvező eredményeket ad, ha a vízsugár közvetlenül azt a helyet éri, ahol a forgács elválnak. Puha acél megmunkálásánál ily hűtés segítségével 40%-kal, öntöttvasnál pedig 16%-kal növelhető, máskülönben azonos körülmények mellett, a szerszám metszési sebessége. Aczélnál és kovácsolt vasnál évtizedekre nyúlik vissza ez a tapasztalat és ennek megfelelően már régóta használják is a bőséges sugárral való hűtést egyes műhelyekben, de öntöttvas megmunkálására mindeddig az volt az elv, hogy vízűtés nélkül eszközözlendő. Ezen anyagra nézve *Taylor* legutóbbi kísérletei, melyeket most tett közzé, bizonyították be a vízsugárral való hűtés előnyét, amely kísérletek eredményeinek középértéke szerint a percenként maximum 14·3 m-nyi metszési sebesség 16·6 m-re fokozható vízűtés segítségével, ami éppen 16%-os emelkedésnek felel meg. A vízsugár haszna, tekintet nélkül a megmunkálandó anyag minőségére, legjobban a gyors-eszterga aczélnál mutatkozik, amennyiben itt átlag 40%-os javulás észlelhető; ez az érték 25%-ra csökken ha a megmunkáló kés közönséges téglaczélből készült. A hűtésnek minden esetben igen erélyesnek kell lennie, amennyiben a legnagyobb kések részére percenként mintegy 12 l. hűtővíz szükséges és fontos ezenfelül, hogy a sugár mindenkor pontosan azt a helyet érje, ahol a forgács az anyagról elválnak. A rozsdásodás elkerülésére a hűtővizet szódával telítik, ezenfelül pedig a víz gazdaságos felhasználása érdekében célszerű, ha a gépeket egy közös hűtőcső-rendszerrel látják el, amely egy közös tartányból kapja a vizet, ahová felhasználás és kellő lehűtés után, az ismét vissza tér. *Kgu.* (9.) — **Mily sokáig használható a szerszámacél élesítés nélkül?** E kérdésre általános, minden körülmények között helytálló választ adni természetesen igen nehéz, mert a szerszám anyaga, a megmunkálandó anyag minősége, a forgács vastagsága és szélessége, mindmégannyi oly tényezők, amelyek lényeges befolyást gyakorolnak a szerszám hosszabb vagy rövidebb használatának idejére. Abból a szempontból kell kiin-

dulnunk, hogy a metszési sebesség és ezzel együtt a gazdaságos megmunkálás kétségtelenül annál nagyobb, mennél élesebb a kés. Ebből kifolyólag a kést gyakran kellene élesítenünk, hogy a legnagyobb teljesítőképességét biztosítsuk. De a kicseréléssel, a köszörüléssel és az újbóli befogással természetesen időt, pazarlunk ami viszont növeli a megmunkálásra fordított összes időt, tehát csökkenti a hatásfokot. E két körülmény szembeállításából azt kell következtetnünk, hogy a megmunkáló szerszámot akkor kell kicserélnünk, ha az eltompulásából folyó lassúbb megmunkálás több időt emészt, mint a szerszámnak éles késsé való kicserélése. Ennek az elvnek megfelelően kísérletileg megállapították, hogy a szerszám, élesítés nélkül, legalább 20 percig és legfeljebb $1\frac{1}{2}$ óráig használható és megállapították továbbá azt is, hogy az előállított forgács mennyisége akkor lesz a legnagyobb, ha az egyfolytában metszésre fordított idő mintegy hétszerese a kicseréléséhez szükséges időnek. Érdekes kísérleti eredményeket közlünk alább, amelyek kitüntetik, hogy adott körülmények között időről-időre mennyivel csökken a metszési sebesség a szerszám élének eltompulása folytán. A kísérletnél az esztergályozás gyorsacézzal történt, a megmunkált anyag közepes keménységű acél (3500 kg. szakítási szilárdsággal), az előtolás 1·6 mm., a metszés mélysége 4·6 mm. Ezen értékek mellett az elérhető metszési sebesség a következő volt: 10 perc után 20·3 m. percenként, 20 perc után 18·8 m. p, 40 perc után 17·2 m.p, 80 perc után 15·8 m. p. *Kgu.* (9.)

Tekhnológia. | **Sínvégek egyesítése folyós vassal.** A thermit-eljárásnak alkalmazása a vasúti vágányok sínzálainak egy darrabbá való egyesítésére nem új eljárás mód, mert lényegében nem egyéb mint a legközelebb, régi irományok között felfedezett és 1851. évből származó szabadalmi okiratban leírt eljárásnak gazdaságos kiviteli módja. E régi szabadalmi leírás szerint az eljárás az lett volna, hogy a sínzések a helyszínén, a sínütközéseknek megömlesztett folyós vassal való körülöntésével állítassanak elő, mi mellett a két részből álló öntőmintákat kő-, vagy vas-alapzatra állították volna. A megömlesztett vasat, kerekeken járó olvasztó-kemenchézkből akarták az öntő-mintákba bocsátani. A vasnak a megmerevése után az öntőmintákat el akarták távolítani, mire a sínzéknek a sínekkel való egyesítése megtörtént volna. A feltaláló még más hasznosítást is talált eljárása számára. Azt akarta ugyanis, hogy vele vas-hidaknál, illesztéseknél, lemezzel-fedés-közben a szegecselést pótolja mit az által kívánt elérni, hogy az illesztés- és toldás-helyeket folyós vassal körülönti. Akkoriban azonban a tekhnika még igen kezdetleges segítő eszközökkel rendelkezett, ami az eszme megvalósítását lehetetlenné tette. Ma, a thermit-eljárással, jelentős tömegű vasat egy-két

percz alatt igen könnyen meg lehet azonban ömlesztetni úgy, hogy a régi tervet aránylag csekély költséggel és egyszerű eszközökkel meg lehet valósítani. *Szb.* (8.)

Közgazdaság.

Közgazdasági hírek. | **Dunántúli kőszénbánya részvénytársaság felszámolásban.** A felszámolóbizottság közhírré teszi, hogy a társasági hitelezők követelései érvényesítésére a K. T. 202. §-a értelmében kitűzött hat hónap lejárván, a társaság összes vagyona a hitelezők kielégítésére fordított, kiknek összes követelései teljes kiegyenlítést nyervén, ezzel a társaság felszámolása befejezést nyert. Budapest, 1910. márczius hó. *A felszámolóbizottság.* 9764. *Bp. Kzl.* — **Még egy ágyúgyárat terveznek.** Ismeretes, hogy az osztrák Skoda-féle ágyúgyár tulajdonosai, társulva a Magyar Általános Hitelbankkal, a Deutsch Ig. és fia és a Weisz Manfréd cégekkel, Magyarországon hat millió korona alaptőkével nagyszabású ágyúgyárat terveznek. Az új gyárat a győr-brucki vonal mentén akarják felépíteni. A gyár létesítésére vonatkozó tárgyalások már igen előrehaladt stádiumban vannak. Az új gyár alapításának gondolata egy másik ágyúgyár létesítésének az ötletét vetette föl. Értesülésünk szerint egy nagy magyar pénzintézet néhány nap előtt nagy részletességgel kidolgozott tervezetet nyújtott át a kereskedelemügyi miniszternek, melyben egy új magyar ágyúgyár létesítésének a terve van elmondva. A tervezetben körvonalozva van minden, a mit az új ágyúgyár nyújtana és a mit ennek ellenében a magyar kormánytól és a hadügyi kormánytól kívánnak. A kereskedelemügyi miniszter most tanulmányozza a tervezetet és mielőtt a Skoda-féle ajánlattal szemben állást foglalna, alapos mérlegelés tárgyává fogja tenni, hogy a kincstár érdeke melyik ajánlat elfogadását parancsolja. *Est.* (20).

Közgyűlések. | **A Szent Lukács bányatársulat** május hó 10-én, kedden d. u. 5 órakor gyűlést tartott Nagybányán, a városházán. *Nv.* (19).

Mérlegek. | **Az »Urikány-Zsilvölgyi Kőszénbánya R.-T.«** 1909. évi üzleteredménye, körülbelül az 1908. év keretében mozog. A napokban közzétett mérleg ugyanis az 1908. évi 1,292.020 korona nyereséggel szemben, 1,280.455 korona nyereséget tüntet föl. A társaság — mint értesülünk — az idén is 7 korona osztalékot fizet 80 koronás részvényei után, ami $8\frac{3}{4}\%$ -os jövedelmezőségnek felel meg. *Et.* (106). A mérleg részletes adatai a következők: Az Urikány-zsilvölgyi magyar kőszénbánya részv.-társ. az 1909. évben

2.004.345 K (1908-ban 1.858.319 K), bruttó jövedelmet ért el, amiből 23.467 (21.582) K volt az előző évről áthozott nyereség-maradvány, 1.267.644 (1.233.187) K a bányák jövedelme, 583.190 (398.204) K, a Petroszény-livazsény-lupényi helyi érd. vasút hozadéka és 130.044 (205.346) K a kamatbevétel. Költségekre és fizetésekre 259.577 (245.443), kötvénykamatokra 174.800 (177.560), leírásra 233.026 (129.303), adóra 56.487 (13.993) K-t adtak ki. A tiszta nyereség 1.280.455 K, az előző évi 1.292.020 K-val szemben, amelyből, úgy mint tavaly, 560 K = 7% osztalékot fizetnek. *Mk.* (19). — **A Fegyver- és Gépgyár Részvénytársaság**, dacára a gyár üzemében előfordult szünetelésnek az 1909. évben 380.697-26 korona nyereséget ért el, a mi az 1908. évi 337.457 koronával szemben ismét jelentékeny emelkedést jelent. A társaság az idén valószínűleg 18 korona osztalékot fizet. *Et.* (110).

Piaczi hírek. | **ÉRTÉKPIACZ. Értéktőzsdei árfolyam-jelentés.**
(A Központi Váltóüzlet R.-T. Budapest, V., Szabadság-tér 3., eredeti heti tudósítása.)

1910. május 5. — május 11.

	5-én	6-án	7-én	9-én	10-én	11-én
Ganz és Társa vasöntő és gépgyár 4½% kölcsönkötvény	99-50	99-50	99-50	99-50	99-50	99-50
Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvény	—	3155-	3280-	3240-	3250-	3330-
Magyar által. kőszénbánya 4½% elsőbbségi kötvény	—	—	—	—	—	—
Magyar ált. kőszénbánya részvény Urikány-Zsilvölgyi kőszénbánya 4% elsőbbségi kötvény	—	638-	642-	642-	637-	637-
Beocsini cementgyári Unio r.-t. részvény	—	680-	680-	680-	680-	679-
Északmagyarországi kőszénbánya részvény	—	325-	325-	325-	325-	325-
Esztergom—szászvári kőszénbánya részvény	—	205-	220-	220-	220-	220-
Felsőmagyarországi bánya- és kohómű részvény	—	570-	570-	570-	570-	570-
Kőszénbánya és téglagyár (Drasche) részvény	—	592-	597-50	634-	610-	623-
Magyar asphalt r.-t. részvény	—	221-	212-	210-	211-	211-50
Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. részvény	—	648-	648-	649-	649-	650-
Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. új részvény (1909. kib.)	—	630-	630-	630-	630-	630-
Nadrágyi vasipar társ. részvény	—	465-	465-	465-	465-	465-
Rimamurány—salgótarjáni vasmű r.-t. részvény	—	672-	672-50	674-50	678-	674-
Schlick-féle vasöntőde és gépgyár r.-t. részvény	—	448-	448-	448-	452-	456-
Klotild első magyar vegyi ipar r.-t. részvény	—	276-	277-50	278-	278-	278-

FÉMPIACZ. Fémek. A piacz még mindig kedvetlen, az árak hanyatló irányzatot követnek: csupán az *ólom* és *ón* iránt mutatkozik valamivel jobb érdeklődés. Londonban múlt heti jelentésünk óta a *rez* ára ½ fonttal hanyatlott, míg a *horgany*, *ón* és *ólom* árai változatlanok maradtak. *Antimon*-ban gyöngye kereslet volt tapasztalható.

Londonban május 6-án a záró-jegyzések voltak: *réz* prompt $55\frac{1}{2}$, három hónapra $56\frac{3}{4}$, *ón* prompt $149\frac{3}{4}$, három hónapra $151\frac{1}{8}$, *horgany* 22, *ólom* $12\frac{3}{8}$ sh. Budapesten május 7-én az árak: *réz*, jobb minőségű gyártmány 152, *ón*, eredeti tömbökben 378, rudakban 382, forrasz-ón 50×50 mm. 225, *horgany* tömbökben 54, hutta-horgany 61, horgany-lemez 75.50, *antimon* 68 K, 100 kg.-onként. *Mk.* (19). — **Vörösréz.** Londonban Amerika ismételt ármérséklésének hatása alatt az árak a múlt héten is hanyatlottak. A volt haussierek lassanként lebonyolították kötéseiket, a baissierek pedig csak 3 hónapos eladásokba bocsátkoznak. Ennek folytán a londoni jegyzések is folyton lanyhábbakká lettek, dacára annak, hogy a fogyasztók ezek mellett az alacsony árak mellett elég jó vételkedvet tanúsítottak. A hangulat most olyan, hogy a legközelebbi időben az árak emelkedése alig várható. Az amerikai gazdasági helyzetnek mindinkább előtérbe nyomuló visszahatása a vörösréz-piaczra is kedvezőtlen befolyást gyakorol. Amerikában ugyanis úgy a politikai, mint a pénzügyi téren az utóbbi időben némi bizonytalanság észlelhető, aminek az ipari és kereskedelmi tevékenység bizonyos vontatottsága a következménye. Ennek következtében a spekuláció is tartózkodó és idegesen realizálni törekedett, ami a newyorki értéktőzsdén az elmúlt héten erős árhanyatlásokat idézett elő. Leginkább a vörösréz-vállalatok részvényei hanyatlottak. Ilyen árváltozások rendszerint kihatnak a vörösréz londoni áaira is. Ha most még sem volt a hatás olyan szembetűnő, ez annak a körülménynek tudható be, hogy egy idő óta számtalan spekulatív kötetést bonyolítottak ugyan le, de meg a termelők részéről sem volt valami erős kínálat tapasztalható, másfelől pedig az angol és német ipar eléggé élénk keresletet tanúsított. Általában azt hitték, hogy az utolsó két hét alatt a készletek jelentékenyen növekedtek; a most közzétett statisztikai jelentésekből azonban éppen az tűnik ki, hogy azok valamivel csökkentek. *Mk.* (19). — **Az ezüstpiaczon** Londonban élénk üzlet fejlődött, mert indiai számlára nagyobb vásárlások történtek. Loka-árut, későbbi szállításra is, $24\frac{15}{16}$ d-vel jegyezték. Az indiai jegyzés valamivel magasabb. *Mk.* (19).

Kartellek.

A rézhengerlőművek kartelje, amint megirtuk, a Chadoir Gusztáv és társa cég kilépése miatt föl-oszlott. Az érdekelt cégek, — Magyarországon Chadoiroin kívül Weisz Manfréd, a Pozsonyi Kábelgyár r.-t., a Felten és Guilleaume r.-t. és a Szontagh Pál cég, — tárgyalásokat kezdtek a kartel fölleszítése céljából. Az új kartelbe bele szeretnék vonni a Siemens és Schukkert r.-t.-ot is, amely nemrégiben Bécsben rézhengerlőgyárat alapított és innen látja el magyarországi szükségletét is. *Mk.* (19).

Statisztika.

Tranzvál aranytermelése. A Transvaal Chamber of Minesben egyesült bányák aranytermelése 1910. április havában 594.339 unczia volt 2,524.591 font sterling értékben a márcziusi 581.899 unczia és 2,471.749 font sterliug értékű termeléssel szemben; a külterületeké pedig 24.706 unczia 104.944 font sterling értékben a márcziusi 25.220 unczia és 107.128 font sterling értékű termeléssel szemben. *Us.* (112).

Verseny tárgyalások.

Ártézi kút furás. 4.657/1910. sz.

Verseny tárgyalási hirdetmény. Makó

város a Kossuth-utczában építendő ártézi kút furására verseny tárgyalást hirdet. A képviselőtestület 136/1910. kgy. számú határozatával jóváhagyott vállalati feltételek elfogadásának kijelentését tartalmazó és egykoronás okmánybélyeggel ellátott szabályszerű zárt ajánlatok, melyek a borítékon »Ajánlat a Kossuth-utcai kútra felirással látandók el.« 1910. évi május hó 16-ik napjának délelőtt 11 óráig nyújthatók be a városi közigazgatási iktatói hivatalba. Az ajánlatok ugyanezen nap délelőtt 11 órakor fognak a városháza széképület kis tanácsstermében nyilvánosan felbontatni. A részletes vállalati feltételek a városi gazdasági tanácsnoknál megszerezhetők. Makó város fentartja magának a jogot, hogy a beérkezendő ajánlatok közül szabadon választhasson vagy esetleg egyet sem fogadjon el. Makó, 1910. évi április hó 27-én. Polgármester. — **Benzin, gépolajok és gépkenőcsök szállítása.** 680/1910. szám. Verseny tárgyalási hirdetmény. A nagyági m. kir. és társ. bánaműigazgatóság 1911. évi május hó 31-éig terjedő egy évi időtartam alatt szükségelendő festett motor-benzin, gépolajok és gépkenőcsök beszerzésének biztosítására 1910. évi június hó 1-én délután 3 órakor saját irodahelyiségében Nagyágon megtartandó nyilvános pályázatot hirdet. A megközelítő szükséglet: a) festett motor-benzinben 40.000 kg., b) gépkenő-olajban (orosz) 1000 kilogramm, c) henger-olajban (valve) 6000 kilogramm, d) tavotte-kenőcsben, sűrű 400 kilogramm; e) uszó orosz-lán-kenőcsben 1000 kilogramm. Ezen mennyiségeknél, a szükséglet szerint, 25%-kal a szerződéses időtartam folyamán az egyes anyagokból több vagy kevesebb is megrendelhető. Ajánlatokba a fenti anyagok árai a dévai vasuti állomásra való bérmentes szállítással értve adandók meg. Ajánlatok egykoronás okmánybélyeggel látandók el és szabályszerűen kiállítva, aláírva, kettős borítékba zárva, legkésőbb május hó 20-ig alantirt címhez nyújtandók be. Az ajánlatok beküldésével egyidőben mindenik anyagból, amelyre ajánlat tétel, egy-egy kilogramnyi minta is küldendő a hazai származási, illetve gyártási czég és hely megjelölésével. Bánatpénzül az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékű papirokban az ajánlattal egyidőben küldendő be. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térítvevényvel adandók fel. Készpénzben letett bánatpénz után kamat nem fizettetik. Mindegyik ajánlattevő ajánlatával és ahhoz letett bánatpénzzel az ajánlatok feletti határozat hozatalától számított 8 napig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, a szerződés megkötésének felsőbb jóváhagyásáig kötelezettségben marad. A szállításról irányadó általános és részletes feltételek alantirt bányaműigazgatóságtól kérendők ki. Ajánlattevő köteles az anyag minőségét, hazai gyártási helyét és a gyár czímét is ajánlatában megnevezni. Bánatpénz nélkül és később benyújtott, valamint olyan ajánlatok, melyek nem pontosan a részletes módozatok betartása mellett tételnek, figyelembe nem fognak vétetni. Alantirt bányaműigazgatóság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon, az ajánlott árakra való tekintet nélkül, választhasson, esetleg a szállítást megoszthassa. Nagyág, 1910. évi április hó 21-én. M. kir. és társ. bányaműigazgatóság. **A zólyomlipcsei »Gizella« munkásárvaház átalakításánál végzendő építőipari munkák vállalatba adása**

végezt a besztercebányai m. kir. államépítészeti hivatal f. é. május 27-én d. e. 10 órakor zárt ajánlati versenytárgyalást fog tartani. Az írásbeli ajánlatokat a kitzüött időig a nevezett államépítészeti hivatalhoz kell benyújtani, ahol a műszaki iratok és építészeti feltételek is megtekinthetők, illetőleg megszerezhetők. *Zv.* (19.)

Hírek.

Személyi hírek.

ELŐLÉPTETÉSEK. Szuk Géza igazgatóhelyettes igazgatóvá, Hubert Lipót cégvezetőt igazgatóhelyettesé léptették elő a Ganz-féle villamossági r.-t. múlt hó 30-án megtartott igazgatósági ülésén. *Et.* (104). — **KINEVEZÉSEK.** Poritz Vilmos vizaknai m. kir. bányafelügyelő bányaintézővé, s Vermesi György végzett bányaiskolai tanuló bányafelügyelővé nevezetett ki. *Mu.* (18). — **HALÁLOZÁS.** KrisztGyulát a szerencsétlenül járt bányafelőrt, aki dinamit-merényletnek áldozata lett s Budapesten meghalt, május hó 8-án szülőföldjére Nagybányára szállították, ahol bányász-pompával temették el. *Nv.* (19). — **Papp Béla** diósgyőri gyári tisztviselő, május hó 9-én meghalt. Temetése május hó 11-én délután 4 órakor volt a Mátyás- király utca 28. sz. alatti gázházból. *Mi.* (31).

Híradások.

Kitüntetés az ajkai mentőknek. Félhivatalosan jelentik, hogy a király az ajkai bányaszerencsétlenség alkalmával megindított mentő-munkában szerzett érdemeik elismerésül *Riethmüller* Károly bányaüzemvezető felügyelőnek a Ferencz József rend lovagkeresztjét, *Löbl* Géza dr. társpénztári orvosnak a koronás érdemkeresztet, *Klupák* Miksa felmérőnek az arany érdemkeresztet, valamint *Kazmács* János és *Trobert* Ferencz felügyelőknak a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta. *Bp.* (105). — **A Cséti szobor leleplezése.** Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tagjainak adakozásából készült, az egyesület egyik megalapítójának és több éven át volt titkáranak, Cséti Ottónak emlékeztére emelt szobrot, május 25-én szerdán fogják Selmecebányán, a bányászati és kohászati főiskola előcsarnokában ünnepiesen leleplezni. Az egyesület arra kéri tagjait, hogy az ünnepen minél nagyobb számban vegyenek részt. Kedvezményes vasuti jegyről a május 15-ig jelentkezők részére az elnökség gondoskodik. *Est.* (18). — **Szép aranyelet Bucsumban.** A Cuban-bánya a múlt héten megint több kilogramm szabad arannyal örvendeztette meg a haszonbérloket. Amint értesülünk a zúzóérczek is igen jók. *Ab.* (19). — **Krupp-ágyúgyár Magyarországon.** A Bohemia budapesti jelentése szerint a napokban az eszseni Krupp-gyár négy mérnöke Hunyad-vármegyében nagyobb területet vásárolt, a melyen a hír szerint gyárat építenének, a mely a Skoda-művek és az angol aczélművek által tervezett ágyúgyárral ver-

senyezne és a balkán államok ágyurendeléseit ebből a magyarországi gyárból szállítaná. *Us.* (111).

Bányászegyesületek.

A Magyarhoni Földtani Társulat
május hó 4-én, szerdán délután

5 órakor a m. kir. földtani intézet előadó termében Schafarzik Ferencz dr. királyi bányatanácsos és műegyetemi tanár elnöklésével szakülést tartott. Az ülésen először *Kormos Tivadar dr.* állami geológus tartott előadást a *Polgárdi határában talált pliocén csontokról*. A fejérvármegyei Polgárdi község határában gróf *Batthyány Lajos* szárhegyi mészkőbányájában az elmúlt tél folyamán ősszállatok csontjaira bukkantak. *Lóczy Lajos dr.* egyetemi tanár a földtani intézet igazgatója a helyszínére sietett, s a ritka leletet kutatásra érdemesnek találta. Csakhamar kiküldötte *Kormos Tivadar* geológust, aki gróf *Batthyány Lajos* támogatásával az ásatásokat meg is kezdette. Az ásatás fényes eredménnyel végződött s olyan tömeg ritka csontmaradvány került napfényre, hogy párját ritkítja egész Közép-Európában. *Kormos* geológus megállapította, hogy a polgárdii Szárhegy mészkő-üregébe zárt csontok a harmad időszakból származnak, vagyis abból a korból amikor még egész Európában trópusi klíma uralkodott. Rónaságainkon forró égövi állatok tanyáztak, olyanok, amikhez hasonlóak ma Afrika sivatagjain és mocsaras, erdős területein élnek. A pálmák árnyékában gazellák antilópok, zsiráfok és a ló karesúlábú ősei: a *hipparion*-félék nagy csapatokban legelésztek, míg a mocsarakban vastagbőrű állatok: orrszarvú, masztodon és *dinotherium*-fajok, valamint nagy teknősök tanyáztak. A növényevő állatok nagy sokasága ide csalta a ragadozókat is, amelyek közül az óriási *machairodus*, a vérengző hiéna és az *ictitherium* a legszembetűnőbbek. Mintegy 25 fajta gerinces állatnak a maradványa került elő a polgárdii csontüregből úgy, hogy Polgárdi most már fölveheti a versenyt a németországi Eppelsheim, a franciaországi Rousillon, a görögországi Pikermi s a törökországi Samos hírneves csontleleteivel. Nevezetes, hogy ez a nagybecsű csonttemető már a második ilyenmű lelet hazánkban. Ugyanis még a múlt század 80-as éveiben néhai *Pethő Gyula* geológus a vas megyei Baltaváron ásatott ki hasonló korú csontokat, amelyek részben a Nemzeti Múzeum öslénytárában, legnagyobb részt azonban a m. kir. földtani intézet stefánia-úti múzeumában láthatók. A polgárdii csontlelet azonban a baltavárinál jóval gazdagabb, s a tudomány valóban hálás lehet *Batthyány* grófnak, amiért ezt a nagybecsű gyűjteményt az állami földtani intézetnek ajándékozta. *Kormos dr.* előadása élénk tetszésben részesült a nagyszámú hallgatóság körében, annál is inkább, minthogy minden egyes darab csont kapcsán érdekesen vázolta az egykori állat tulajdonságait és élet-módját. A második előadó *Gaál István dr.* dévai főreáliskolai tanár volt, aki az *Ipoly jobb partjának harmadkorú képződményeit* ismertette. Az Ipoly síkságának negyedkori üledékei alól harmadkori üledékek, miocén agyagok, homokkövek és márgák bukkannak elő, amelyek Ipolyság és Balassagyarmat között, különösen Kelenye határában számos kövületet rejtenek magukban, amikből közép miocén korukat könnyen meglehetősen állapítani. Az egykori vulkáni kitörések azonban sok helyütt megzavarták a rétegeket. A közép miocén üledékeket ugyanis széles pásztákban nyugat-keleti vonulású andezit

brekcsiai és tufák takarják, amelyek az Osztrovszky-hegység képződésének első bizonyítékai. A hasznosítható anyagok közül előadó főlem-lítette a Kis-Palójtá mellett föltárt barnaszénttelepet amelyet azonban csak kis terjedelmű s vékony lencseszerű képződménynek talált. *Gaál* tanár előadása mindvégig igen tanulságos volt. A szakülés után a választmány ülésezett a melyen Papp Károly dr. első titkár számos új tagot jelentett be, akik között több bányatársulatot és a budapesti *Nemzeti Kaszinót*, valamint az *Országos Kaszinót* is ott látjuk. — **A barlangkutató bizottság**, amely tudvalevőleg a »Magyarhoni Földtani Társulat« kebelében megalakult, f. é. május hó 7-én szombaton, *Siegmeth* Károly elnöklésével ülést tartott, amelyen *Pávay Vajna* Ferencz a szohodoli *Luscia* barlangot és a benne talált ősvilági emlősök maradványait és az ott állítólag felfedezett ősemberi nyomokat ismertette. *Us.* (110.) — **Az »Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Selmecz- és Bélabánya-vidéki osztálya«** folyó május hó 20-án délután 5 órakor a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola építéstani termében *évi osztályülést* tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki bejelentések. 2. Titkári jelentés az osztály 1909. évi működéséről. 3. Az 1909. évről beterjesztett számadás tárgyalása. 4. Az 1910. évi költségvetés megállapítása. 5. A petrozsényi osztály javaslata a főiskolai szervezet módosítása tárgyában. 6. Folyó ügyek. 7. Indítványok. Osztályülés után társas összejövetel *Bogya* János helyiségében. *Lts.*

Társadalmi hírek.

Münnich Kálmán ünneplése. Iglóról jelentik: Május hó 9-én nyujtotta át *Wieland* Artur szepesmegyei főispán *Münnich* Kálmán bányatanácsosnak az udvari tanácsossá történt kiténtetéséről szóló okmányt. A városháza dísztermét ez alkalommal teljesen megtöltötték a megye minden részéből érkezett küldöttségek. *Münnich* udvari tanácsos előbb a gyáriparosok országos egyesületének küldöttsége tisztelgését fogadta, majd a díszterembe való érkezésekor lelkes éljenzéssel fogadták. A főispán üdvözlő beszéd kíséretében adta át az okmányt *Münnich*nek. A város nevében *Folgens* Kornél polgármester üdvözölte, mire a kiténtetett meghatottan köszönte meg az ünnepeletést. Délben 250 teritékű banket volt. *Bp.* (110.) — **Nagybányaiak találkozása.** Nagybányáról jelentik: A város társadalmában mozgalom indult meg arra nézve, hogy a szepesiek találkozásának mintájára a nyár folyamán találkozóra hívja meg a város mindama szülötteit, a kik az ország különböző helyeire elszármaztak. A mozgalom élén a város kiváló polgármestere, *Makray Mihály* áll. A találkozó előreláthatóan *Szent István* napján lesz. *Bp.* (112.) — **ELJEGYZÉSEK.** *Bartók Ferencz* a Siemens Schukkert villamossági r.-t. főmérnöke eljegyezte *Schrecker* Jankát Miskolczról. *Mi.* (25.) — **HÁZASSÁGOK.** *Cserneki* és *tarkeői Dessewffy Elek* vrdniki műszaki számtiszt, április 30-án tartotta esküvőjét *Svábolkán* (*Gömörm.*) *Suha Bertalan* leányával, *Edittel.* *Bp.* (104.)

Vegyes hírek.

A Láng-féle gépgyárban Budapesten, a *Váci-út* 152. sz. alatt május 3-án az anyagraktárban nagy tűz pusztított. A raktár a tűz martaléka lett; az asztalos műhelyet és az öntőművet a tűzoltóság megmentette. *Et.* (104.) A május hó 5-én megtartott tűzvizsgálat alkalmával

megállapították, hogy a tűz a pinczeraktár utcai falán keletkezett, de nem tudták megállapítani, hogy mi okozhatta a veszedelmet. A kár 80000 korona. *Et.* (106)

— **A Füleki Zománczédény és Fémárúgyár,** Barok, Mészáros és társai cég 100.000 korona kölcsönt vett fel a Budapest-Erzsébetvárosi Banktól. A cég azonban fizetni nem tudott, mire a bank május 12-én elárvereztette a gyár összes gépeit és szerszámaikat nyilvános árverésen. A kikiáltási ár 84.217 korona volt. *Et.* (106.) — **Uj nagyvasolvasztó Resiczán.** A szab osztrák-magyar államvasút-társaság Resiczán 1.500.000 kor. költséggel új nagyvasolvasztót létesített 500 m.³ üregtartalommal és 2500–3000 g nyersvas termelésére. A nagyvasolvasztó már üzemben van. *Et.* (109.)

— **Gábor Áron ágyúmintája.** Szemtanú közlése szerint a Budapesti Hirlap május 7-ki kelettel a következő híradást adja közre: A háromszékmegeyi Barót község mellett, Bodvajon, a Lántzki-féle felhagyott vasgyár telepén hever Gábor Áron ágyúmintája, amelyről a szabadságharcz székely hőse a maga csodálatos ágyúit mintázta. Az érdekes tárgy jelenleg Hofman Géza köpeczi bányaigazgató tulajdona. *Bp.* (108.)

— **Angol pénz — magyar aranybánya.** A cím után ítélve, kevés bizalommal lehet nézni azt a vállalkozást, amely a Szolnok-Doboka megyei Tökés község határában fekvő aranybányát akarja kihasználni. Arról van ugyanis szó, hogy egy angol társaság, amely — állítólag — 30 millió koronával rendelkezik, tárgyalásokat folytat a bánya tulajdonosaival a bánya megvétele dolgában. A bányatulajdonosok jobban bíznak és inkább hisznek az üzlet komolyságában, mint az angolok. *Est.* (16.)

— **Uj bányaalapítás.** A bányaalapítási kedv, úgy látszik, ismét lendületet kezd venni. Alig múlik el nap, hogy újabb és újabb bányaalapítási tervek ne kerüljenek a nyilvánosság elé. Ujabbarról van szó, hogy valamely német pénzcsoport a Karlovitz--Kamenitz bányavidéket kívánja megvásárolni. A szóban forgó bányaterületnek az ujvidéki bányakutató társaság a tulajdonosa. Hír szerint a bánya kihasználására tíz millió kor. alaptőkével részvénytársaságot szándékoznak alapítani. Az erre vonatkozó tárgyalások megindultak. *Est.* (19.) — **A Kohlenindustrie-Verein (Bécs)** igazgatóságának kebelében egyenetlenségek támadtak, aminek folytán Weidmann igazgató és az igazgatóság több más tagja lemondtak. A vállalat részvényein eddig körülbelül egyforma arányban osztoztak a prágai Uniobank és a Berl D. szénnagykereskedő-cég, amelynek Budapesten is van fiókja. Ujabb időben azonban ebben a tekintetben a Berl D. cég javára eltolódás állott be, ami az egyenetlenségeket okozta. Az Unionbank — úgy látszik — nem akar a vállalatnál befolyásáról lemondani és ezért a bécsi tőzsdén strómanjaival erősen keresteti a társaság részvényeit. Eddig azonban csak azt tudta elérni, hogy a részvények árát fölverte. A társaságé a veszprémmegyei *ajkai* köszénbánya. *Mk.* (19)

— **Nagybányán** a kereszt megtalálásáról nevezett kincstári keresztthegyi bánya május hó 8-án tartotta évi ünnepélyét, amely alkalommal a templomokban istentiszteletek voltak. *Nv.* (19) — **Magyarország részt-vétele a nemzetközi földmérésben.** A nemzetközi földmérési munkálatokban a magyar állam területére nézve a folyó évtől kezdve a m. kir. háromszögölő hivatal is részt vesz. A legközelebbi munkafeladatot a Ferrótól számított 34° meridián mentén levő elsőrendű háromszögölési pontokon sarkmagasság- és azimutmérések képezik. Ezeket követik majd a 48° szélességi kör mentén levő elsőrendű háromszögölési pontokon végrehajtandó hosszúság- és előbb jelzettekhez hasonló mérések. A munkálat a folyó évben Sopron vármegyében Szarvkő községben a Sonnenbergen indul meg. A mérés előkészületei az új műegyetem obszervatóriumában folynak. *Mm.* (17.) — **Walkó Gábor és fiai cég** Gölniczbányán, »ujítások harapó- és egyéb fogókon« czímen szabadalmat nyertek egy találmányukra. *Szh.* (59).

Hírek a külföldről.

A Steaua Romana bukaresti kőolajipar r.-t. rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy

30 millió lei alaptőkéjét 50 millió leire emeli és elfogadta a Deutsche Petroleum A.-G. ajánlatát, hogy ezeket az új részvényeket 30% árszóval átveszi. — **Anglo-Roumanian Petroleum-Company (London)** cég alatt ismét új kőolajiparvállalat alakult Londonban 150.000 font alaptőkével, melynek Bustenari és Recea vidékén 40 acre és Tzintea körül 11 acre, kőolajat tartalmazó területe van. Ezenfelül meg akarják venni Lipatti Ath.-nak Recea-Doftauetzen levő 42 acre-nyi kőolajforrásait 400.000 leiért. *Mk.* (19). — **Dinamitrobbanás.** Oltavából híre érkezik, hogy a hulli dinamitművekben robbanás történt, amely 9 embert megölt, 40 embert pedig megsebesített. A katasztrófa oka, hogy valamely, eddig ismeretlen összetételű új robbanó anyag, melyet röviddel ezelőtt szabadalmaztak, meggyulladt. Ez az anyag oly raktárban volt elhelyezve, melynek falai három méter vastagok. A robbanás ezt a falat romba döntötte. A kövek negyedmérföldnyi távolságra repültek, több házba beütöttek és több helyen megölték, illetve megsebesítették a lakókat. Érdekes, hogy a város csak röviddel előbb elveszített egy pert, amelyet a társaság ellen indított annak érdekében, hogy a gyár rakótárát a városból kihelyezze. *Us.* (110.)

Munkásügyek.

MUNKAI DÖ. Nyolcz órai munkaidő a bányákban. A magyarországi bányamunkások

között mozgalom indult meg aziránt, hogy a nyolcz órai munkaidőt valamenynyi bányába bevezessék. A munkások, tekintettel arra, hogy két nagyobb bányavállalat, a nyolcz-órás-munkaszakaszt már bevezette, legközelebb ennek a példának a követésére fogja felszólítani az összes bányavállalatokat. A munkaadók hajlandók is a munkaidő bizonyos méretek között történő redukálásába belemenni, a teljes nyolcz órás munkaidőt azonban, a mely a termelést rendkívül megdrágítaná, nem akarják elfogadni. *Et.* (109). — **MUNKÁSMOZGALMAK. A Dynamit-Nobel féle puskapor- és robbantóanyag-gyárban** Pozsonyban május 2-án 700 munkás sztrájkba lépett. A munkások már régóta elégedetlenkedtek, mert a gyárban 15—20 év óta dolgozó munkásokat sorban egymás után elbocsátják és keresetüket is az utóbbi időben jelentékenyen csökkentették. A munkások most két hete emlékiratba foglalták össze sérelmeiket s fokozatosan 20% béremelést kértek. Az igazgatóság május 2-ára ígérte a választ; ekkor magához hívatta a bizalmi férfiakat és tudtukra adta, hogy el vannak bocsátva. A munkások számszerint hétszázan erre beszüntették a munkát. Az igazgatóság erre látva a munkásság összetartását, újra tárgyalat a bizalmi férfiakkal, de eredmény nélkül. *Est.* (16).

Az angol bányászok mozgalma. Londonból jelentik: A dél-walesi szénbányák gépészeinek és fűtőinek Svanséában tartott gyűlésén, amelyen 47 bányatelep képviselve volt, egyhangúan elhatározták, hogy május 1-én felmondanak. A felmondás okául azt hozzák föl, hogy a munkásoknak az új bérlejtromokra vonatkozó javaslatait nem vették figyelembe. *Bp.* (102.)

KIVÁNDORLÁS. Százhatvan megrekedt bányász-kivándorló. május 6-án este érdekes munkáskaraván érkezett Budapestre. Háromszász tatabányai bányász, akik állítólag a németországi Mühlhausenbe igyekeztek. Berger inspekciós rendőrőrmesternek feltűnt az utasok nagy száma és feltartóztatta őket. Ezenközben a csapat három veze-

tője Weszelka János, Ertl János és Spitzer Anton ügynök megugrott, a többiek egy részét, a kik teljesen pénztelenek voltak, a toloncházba vitték, mások hazautaztak. Az éjszaka folyamán táviratozott a rendőrség Mühlhausenbe és a berlini konzulátushoz, ahonnan az az egybehangzó értesítés érkezett, hogy az embereket nem vették fel és Spitzer Antont nem ismerik. Ennek alapján a bányászok egyik vezetőjét Drax Józsefet, aki szintén részese volt a bányászok külföldre való csábításának, kihallgatta a rendőrség és 2 hónapi fogházra, valamint 600 korona pénzbüntetésre elítélte. A toloncházban levő munkásokat rögtönösen hazaszállították.

Balesetek. | Szepesváralján, a *Harmatta János-féle villámos forrasztó gyárban* május hó 4-én **felrobbant egy forrasztás alatt álló hordó** s a robbanás ereje súlyos sérüléseket ejtett *Hummel* művezetőn és a véletlenül jelen volt *Fábry Géza* löcsei főreáliskolai tanáron úgy, hogy a szerencsétlenségnek ez a két áldozata, alighanem el fogja veszíteni a szeme világát. Az eset részletei, fővonásokban, a következők: A gyárban repedt hordókat forrasztottak elektromos ívfénnyel. A forrasztás alatt álló hordóban a korábbi tartalmából (szesz, vagy benzin) valami benne maradhatott, amely a magas hőmérséklet behatása alatt felrobbant. Fábry tanár és Hummel művezető arcuk előtt kettős szemvédőt tartottak, mert az intenzív elektromos ívfényt a szabad szem nem bírja ki. (Ez a szemetvédő, legyezőforma fatartó, közepén két vörös üveggel védett nyílással a két szem számára.) A robbanás nyomában járó erős levegő nyomás ezt a vörös üveget összelörte és szilánkjait nagy erővel beröpítette Fábry és Hummel szemeibe. A forrasztást végző munkásnak baja nem történt; a robbanás ereje mindössze a földhöz vágta, de szemei, melyeket négyszeres szemüveg védett, nem sérültek meg. A gyárban a robbanás nem okozott nagyobb kárt, mindössze az történt, hogy a hordó szétvetett részei a menyezetet áttörték, s a fedélszéket megrongálták. A gyár valamenynyi ablaka betört. *Sz.* (19.) — *Tatabányán* az egyik aknában, eddig ismertetlen okból **tűz** támadt. Egy bányamunkás idejekorán nem menekülhetett és anynyira összeégett, hogy sérüléseibe belehalt. *Us.* (113.)

Birminghamból (Alabama) hírül adják: A Coal- and Coke társaság Palos bányájában május hó 6-án **bányagázrobbanás** történt. A robbanás délben egy óra-kor következett be, mely időben 150—200 ember dolgozott a bányában. A rázkódás oly hatalmas volt, hogy egy száz jardnyi távolságban levő embert rögtön megölt. Délután három óráig három hullát találtak. A munkát a szomszédos bányákban is abba kellett hagyni. A Palos-táróba zárt bányászok között 45 fehér és 100 szerencsen. Biztosra veszik, hogy egyetlenegy sincsen közülük életben, mert azok, akiket a robbanás megkímélt, bizonyára a fojtó gázok áldozataivá lettek. *Bp.* (108.) — Sachsen-Altenburgból híre érkezik, hogy május 15-ről 16-ára virradó éjjelen a Herzogin Adelheid bánya egyik tárójában **kőzetomlás** történt, amely tizennégy munkást eltemetett. Valószínűen mindannyian elpusztultak. *Pn.* (111.) — Londoni jelen-

tés szerint a wodcesfordi bánya egyik tárójában **tetőomlás** történt, amely hat munkást elzárt a külső világtól. A veszedelmes helyzetet az egyúttal történt **vízbe-törés** még fokozza. Egy bányamunkás meghalt. A mentőkezező folyamatban van. *Et.* (111.) — Az Evening Cronicle whitehaweni jelen'ése szerint f. május hó 12-én a szénbányában **bányagázrobbanás** történt, a melynek idejekor százharminczhat ember tartózkodott a bányában. Egész éjjel folytak a mentőmunkálatok. Mindössze négy embert sikerült a felszínre hozni. A mentőcsapatok folytatják erőfeszítéseiket, de eddig a szerencsétlenség tulajdonképpen színhelyéig nem voltak képesek előnyomulni, mert a sűrű füst és a katasztrófa helyének a bejárattól való nagy távolsága gátolja őket ebben. *Us.* (113).

Közlekedés. | **Munkásszállító helyi vonat a diósgyőri vasgyárba.** Május 1-től kezdődőleg a m. kir. államvasutak igazgatósága a Miskolcz—diósgyőri szárnyvonalra munkásszállító helyi vonatot engedélyezett. Vonatindító állomások: Miskolcz rendező pályaudvar és Diósgyőr-vasgyár lesznek, közbeesőleg pedig Heőcsabánál a 1. sz. őrházát megállóhelynek rendezték be. Miskolcz-rendezőből az első vonat indulás ideje reggel 5 ó. 15 p.; Diósgyőr-vasgyárból a visszatérő vonat indulás ideje, este 6 ó. 33 p. *Mi.* (25.) — **A bélapátfalvai portland-czémentgyár** drótkötél-pályájának műtanrendőri bejárását május 10-ére tüzte ki a belügyminister. *Mi.* (26.) — **Az ózdi járás érdekeltsége** feliratot intézett a kereskedelemügyi ministerhez, hogy este 9 és 10 óra között új vonat helyeztessék forgalomba. A kereskedelemügyi minister ezt a kérelmet nem teljesítette. *Mi.* (28.)

Irodalom.

Lapszemle. | **A Földtani Közlöny** 1910. évi 1--2. együttes füzetének tartalma a következő: Beköszöntő. Emlékbeszédek: Iglói *Szontagh Tamás* dr.: Nagysúri Böckh János élete és munkálkodása (arczképpel); *Timkó Imre*: Emlékbeszéd Güll Vilmos másodtitkár felett (arczképpel). Ismerletések: Sawicki Lyudomir dr.—Gaál István dr.: Előadások Erdély morfológiájáról. A magyar geológiai irodalom az 1909. évben. — Társulati ügyek. *Lts.* — **Az »Österreichische Zeitschrift für Berg-und Hüttenwesen«** f. é. 18. száma, május hó 7-én a következő tartalommal jelent meg: A bányászszály (Ankylostomiasis) Ausztriában és leküzdése, írta *Křiž Árpád* dr.; A pörkölő-folyamatnak megrövidítése a kényesőnek érezeiből való kinyerése közben. *Piaczi hírek* 1910. év április hónapjára vonatkozólag. *Osztrák szabadalmak.* Beküldetett. *Jegyzetek.* Londoni fémárak 1910. április hó 29-én. *Lts.*

Bányaszámvevői, raktárnoki, vagy természet-
terei állást keresünk igen
jó referenciákkal rendelkező képzett egyén számára. Az illető, az
állást azonnal elfoglalhatja. Szíves ajánlatokat „738. B.” jelige alatt
továbbit a szerkesztőség.

3-3

Egy külföldi magnezit-
bányához ügyes fiatal **aknászt** keresünk azonnali belé-
pésre, ki az ércbányá-
szat (vaskőbányaszat) körül gyakorlatot képes felmutatni, irodai mun-
kánál és a bányamérésnél segédkezni tud. Az illetőnek a német
nyelvet szóban és írásban teljesen birnia kell. Megfelelés esetén idő-
vel a főaknász teendőivel lesz megbizva. Kezdő fizetés 140-150
korona havonként, szabad lakás, fűtés, világítás és az utiköltségek
megtérítése. Csakis józan, törekvő és bányaiskolát végzett egyének
pályázhatnak. A kérvényekhez okmányok és 45 fillér bélyegjegyek-
ben melléklendő. Jelige: „736. Bv.”

3-3

Állást nyerhet nagyobb kőszénbányánál **3 aknász,** kik *sujtó-
léges bányaszatnál* gyakorlati kiképzést nyertek. Bányaiskolai végzett-
ség nem okvetetlen kötelező, de *bányaiskolát jelesen végeztek előny-
ben részesülnek.* Életkor 30 évnél több ne legyen. Fizetés megegyez-
és szerint. Folyamodványok „729. Gyula” jelige alatt a lap szer-
kesztőségéhez intézendők.

3-x.

Stein Sándor

műszaki szijgyártó műhely.

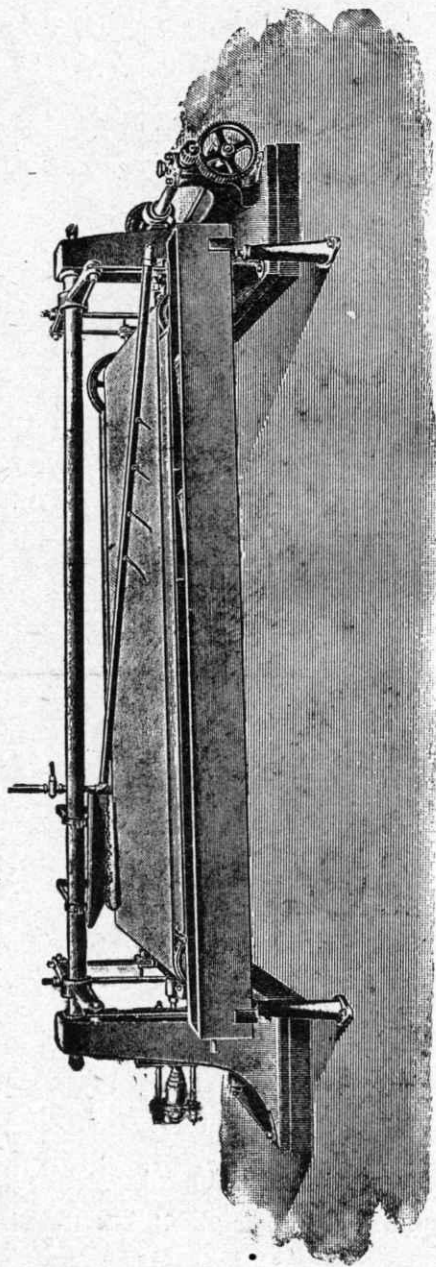
BUDAPEST, VIII., Köztemető-ut 12. a.

☛ Ő Felsége a szerb király udvari szállítója. ☛

Ajánlja t. cz. bányatulajdonosoknak sa-
ját készítményü bányabőr felszereléseket
u. m. mindennemü **mentő-öveket** zár-
kapocscsal előírasosan készítve. **Mászó-
öveket, biztonsági övek, bánya bőr-
ruhák** eredeti Cromm-bőrből, **füst ál-
arcokat** többféle mintákban. Lószer-
számokat és mindennemü tűzoltóságéd-
eszközöket. **Árjegyzéket kívánatra küldök.**

A hirdetésekre való reflektálásor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

Kachelmann Károly és fia gépgyára Víznye.

Dillamos és gőzhajtású szállítógépek Dugattyús és centrifugal bányaszivattyúk

Érczelőkészítőművek

Zúzoberendezések

Szabadalmazott

Humboldt-féle rázószérek

Szabadalmazott

Bartsch-féle körlököszerék

Aknatornyok

Aknaberendezések

Legújabb szerkezetű

aprítógépek, osztályozó

sziták, mosó-dobok,

ülepítő-gépek.

ROHONCZY J.

PARCELLÁZÓ ÉS INGATLAN ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 17. SZÁM.

Birtokok parcellázását saját költségeimmel fedezem, úgyszintén azok elcserélését esetleg eladását csekély díj ellenében pontosan és lelkiismeretesen eszközölöm. Aki házáat, birtokát eladni vagy :: elcserélni óhajtja, forduljon hozzám. ::

Minden tudakozódásra irodám készséggel díjitalanul megadja a kellő felvilágosítást.

FOGAK

szájpadlás és gyökerek eltávolítása nélkül 4 koronától feljebb,
:: **10 ÉVI JÓTÁLLÁSSAL.** ::

Az általam készített és a párisi fogorvosi akadémia kiállításán kitüntetett fogak rágásra kítűnően használhatók, könnyen megszokhatók, a beszédben semmiféle zavart nem okoznak, szagot, ízt nem kapnak, a szájból ki nem vehetők és a valódi fogakat **teljesen** pótolják. Továbbá aranyhidak és koronák egyedüli
:: **speciális készítője** ::

SCHATZ JENŐ

TEKHNIKAI FONÖK

Budapest, VII., Wesselényi-utcza 60., I. 4. szám.

Fogorvosi intézet — Rendelés egész napon át este 8 óráig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Szakorvosi rendelés fog- és szájbetegnek részére.

Fogtömések a leggondosabb kezeléssel. Speciális, fájdalommentes fogműtétek. Régi rosz fog-
:: sorok átalakítása megvárható. **Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek.** Mérsékelt árak. ::

A hirdetésekre való reflektáláskor kérjük mindig lapra hivatkozni.

Angló-American

finom angol úri szabóterem

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám I. em.

A lelegeánsabb és legfinomabb úri öltönyöknek és felöltőknek egyedül az Angló-American cég a speciális készítője, kizárólag angol kelméből.

== Készpénz, valamint amerikai hitelrendszer. ==

Közigazgatási ügyekben

u. m. honossági, illetőségi, örökbefogadás, házassághoz diszpenzáció (kihirdetés aluli felmentés) kivételes nősülési engedély kieszközlése, nagykorúsítás, névmagyarosítás, iparendély megszerzése és közigazgatási ügyekben legmegbízhatóbb értesítésadással szolgál. Úgyisintén bármely ügynek gyors és lelkiismeretes lebonyolításáról, valamint a szükséges okmányok beszerzéséről gondoskodik.

FELLNER ÁRMIN

közigazgatási és okmánybeszerzési irodája
Budapest, VI., Szondy-utca 79. sz.

Alapítattott 1888. évben

Alapítattott 1888. évben

REFORM

tudakozó- és inkaszszó-intézet

tulajdonos:

Székely Sándor

Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 66. szám.

Kereskedelmi és magán információk legmegbízhatóbban beszerezhetők jutányos díjak mellett.

Külön inkaszszó osztály

A hirdetésekre való reflexiókaskor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

! Villamos zseblámpa !

Mindenkor használatra készen. Gyenge nyomás az
:: újjal és élénk villamos fény árad szét. ::

Teljesen veszélytelen!

Könnyen és kényelmesen hordható a zsebben és évekig használható.
A villamos battéria, ha már felhasznált, újjal helyettesíthető.

== Ára teljes felszereléssel 3 korona. ==

Nagyító lencsével 4 K.

Battéria 1 K.

Szétküldés utánvétellel.

Neumann József

Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 16. szám.

Beretváld önmagadat

az amerikai biztonsági beretva-készülékkel.

Ez a világban a legkellemesebb használatu és a legjutányosabb készülék! A gyakorlatlan kéz is leveszi kifogástalanul a legkeményebb szakált gyorsan, simán. Még sötétben is biztosan és veszélytelenül beretválkozhatunk. Egyedüli védelem az undorító ragályok, mint például a szakálsömör ellen. A készülék használatra készen, legfinomabban ezüstözve, portómentesen csak 5 korona 20 fillérbe kerül s a pénzbeüldése ellenében, vagy utánvétellel mellett rendelhető:

D. E. Scheffer

Budapest, VII. ker., Bross-tér 13. sz.

A készüléket csak egyszer kell megvenni, készültsége kitűnő és egy emberéleten át kitart. 1907-ben 50.000 darab kelt el.

Igen sok elismerő levél.

A hirdetésre való reflektálásor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

FUCHS SÁNDOR

épület- és mülakatos-mester
Budapest, VII., Kisdiófa-utca 8.

Elvállal mindennemű lakatos- és mechanikai munkákat, úgy mint: épület vasalását, rolót, napellenzőket és diszrácsozatokat, tűzhelyeket felelősség mellett és vilanyszereléseket. Költségvetést és rajzokat díj nélkül küldök.

Pénzkölcsön!!

Vidéki szilárdan épített bérházakra: 10–50 évi törlesztésre 5%-os kamatozás mellett, a becsérték 55%-át. **Földbirtokokra:** 10–60 évi törlesztésre 4%-os kamatozás mellett, a becsérték 70%-át. **Drága kölcsönöket konvertálunk.** Beküldendő: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokív. **Tisztviselőkölcson:** 10–30 évi törlesztésre 6%-os kamatozás mellett. **Megszerezzük a legmagasabb kölcsönt.** **Közlendő:** életkor és szolgálati idő. Személyhitel 200 koronától 20.000 koronáig 8%-os kamatozás mellett.

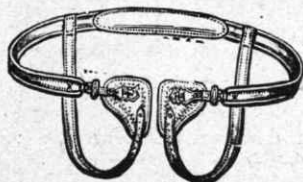
Orsz. Hitel- és Kölcsönszerző-Vállalat Igazgatósága

VI. kerület, Izabella-utca 67. szám.

Telefon: 101–28.

Alapítattott: 1898. évben.

Felvilágosítás díjmentes. = Válaszbélyeg.

PAULOVITS JÁNOS

Cs. és k. sz. orvosi kötszerész.
Patent sérvkötő, haskötő köldök-
kötő. ::

Budapest, VII., Akácfa-u. 24. szám, földsz.

Erős bányasérvkötők, érszorítók, haskötők, vesetartók, mülábak, műkezek, támgépek, érharisnyák, egyenestartók, valamint mindennemű orthopádiai kötszerek lejutányosabb árban.

Árjegyzés ingyen és bérmentve. — Mindn saját készítménye.

A hirdetésekre való reflektálásakor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

BECK KÁROLY

épület- és műlakatos, szab. ablak-
szellőztető-készülék és önműködő
:: zajnélküli ajtócsukó-készítő ::

BUDAPEST
VIII., József-utca 14. sz.

Szabadalmi sz. 16794.

Költségvetések ingyen

Mérték-vétel végett szives-
kedjék hozzám fordulni.

Ablakszellőztetők ára:

Legnagyobb, legnehezebb és díszes	25.- K
Rendes ablakok iskolák, intézetek, magánlakásokhoz.	13.- K
Könnyebb szimpla ablakokhoz	9.- K
Klőzetáblak	7.60 K

3500 darab már használatban van.

Ablakszellőztető készülékeimet a következő nevesebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó,
Keresk. ministerium, Ref. főgimnázium, M. kir. Ludovika, Kispesti áll. elemi iskolákban s
több kórház és iskolában és vidéken is kitűnőnek bizonyultak.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Irodakabátok ○ ○ ○ ○
Raktárköpenyegek ○ ○
Mindennemű indigókék

munkásöltönyök

minden szakmának

GOLDFARB MANÓ

speciálalista.

Budapest, VII. kerület, Kertész-utca 23. szám.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Műszaki és egyéb nyomtatványok.

(Az árak 100 ívenként értendők.)

I. Építési nyomtatványok.

Rsz. 103.	Előméret	K 3'—
» 94.	Költségvetés (építési) belív	» 3'—
» 95.	» » külvív	» 3'—
» 199.	D) Munkabérek és anyagárak jegyzéke külvív	» 3'—
» 200.	Ugyanaz belív	» 3'—
» 201.	E) Árelemzés (építési) belív	» 3'—
» 202.	» » külvív	» 3'—
» 203.	Építési gazdálkodási kimutatás	» 3'—
	Némethy, Építési tanácsadó, 2 kötetb. K 20'—	
	Sobó, Középitészet, 2 kötetben	» 32'—

II. Bányamérési nyomtatványok.

» 102.	A bányamérés tökéletes jegyzéke	K 3'—
» 174.	Háromszögoldalok számítása, 2 db egy íven	» 5'—
» 175.	Kompassmérés jegyzőkönyve	» 3'—
» 176.	Szintezés jegyzőkönyve	» 3'—
» 179.	Szögmérés a sorozati mérésmod szerint, 2 drb egy íven	» 5'—
» 188.	Egyszerű szögmérés	» 5'—

III. Egyéb nyomtatványok.

» 178.	Bérczédula bányamunkások részére, 4 drb egy íven	» 2'—
» 197.	Fizetési nyugta állami tisztviselők részére, 2 drb egy íven	» 3'—

Mint oly töltőtollat, mely aránylag nem nagy ára mellett mégis minden igényt kielégít, igen ajánlhatjuk a

== „Red Dwarf” töltőtollat. ==

Egyet se adtak vissza — tehát jól! Ára 7 korona.

: : : Kitűnő és tartós könyvkötészeti munkák hivatalok részére. : : :

Richter-, Riefler-, Gisy- és Kern-féle rajzeszközök eredeti gyári áron.

Minden nyelvű szakkönyvek beszerzése ered. bolti áron.

Joerges Ágost özv. és fia

könyv- és papirkereskedése, könyvkiadóhivatala és könyvnyomdája

Selmeczbányán.

lakpénz, évi negyvenegy (41) ürköbméter tűzifa és évi nyolczvannegy (84) kg. só-járandóság élvezetével van egybekötve.

Pályázoktól magyar honosság, feddhetlen előélet, továbbá az 1883. évi I. t.-cz. 18. §-ában előírt képesítés, valamint a sókezelésben, irodai teendőkből és számvitelben való teljes jártasság, nemkülönbén a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes bírása kívántatik meg.

A kellően felszerelt pályázati kérvények egy (1) koronás bélyeggel ellátva az illető előljáró hatósága, állami szolgálatban nem állók részéről pedig — kik egészségi állapotukról közhatósági orvosi bizonylatot is bemutatni tartoznak — az illetékes főispán vagy polgármester útján a nagyméltóságú m. kir. pénzügyministeriumhoz címmezve, f. é. június hó 10-ig az alulírott m. kir. főbányahivatalhoz nyújtandók be. Megjegyeztetik, hogy az elkésve érkezett, továbbá nem az előírt úton benyújtott, valamint szabályszerűen fel nem szerelt pályázati kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Kiszolgált és igazolvánnyal ellátott katonai altiszteknek, kik a fenti követelményeknek megfelelnek, más állami szolgálatban nem álló pályázókkal szemben elsőbbség adatik.

Aknaszlatina, 1910. évi április hó 28-án.

A m. kir. főbányahivatal.

Pályázat.

1256/1910. Az altiszteket képző felsőbbányai m. kir. bányaiskolán — hol a tanév szeptember hó elején kezdődik és a következő év július havával végződik — az 1910/11-iki tanévre 6, esetleg több tanítvány évi 240 korona ösztöndíj élvezete mellett felvétetik.

Az egy előkészítő, egy közös és egy bányászati tanfolyamból álló bányaiskolába felvétetni kívánók sajátkezűleg írt folyamodványaikat az ösztöndíjért folyamodók folyó évi július hó 15-ig, a magántanulóknak felvétetni óhajtok folyó évi augusztus hó 4-ig az előljáró m. kir. bánya- vagy kohóhivatal, vagy a bánya- vagy kohóbirtokos útján az alatt írt m. kir. bányaisgazgatósághoz beküldeni és kétségtelen hitelességgel kimutatni tartoznak:

1. hogy 17. életévüket már betöltötték és nőtlenek, mivelből a folyamodványhoz keresztlevel csatolandó;

2. hogy ép, erős, egészséges, munkához szokott és edzett testalkotással s különösen jó halló, látó és beszélő képességgel bírnak: továbbá az 1887. évi XXI. t.-czikk 4. §-ának megfelelően, a himlő ellen újra beoltattak, vagy az idézett törvény-czikk 5. §-a értelmében az újra oltás kötelezettsége alól törvény szerint felmentettek, mely kellékek igazolására kincstári bányászati orvos, katonai orvos, vagy törvényhatósági főorvos által kiállított bizonyítvány szolgál;

3. hogy erkölcsi magaviseletük jó, mi az előljáró hatóság, vagy illetékes polgári hatóság által kiállított bizonyítvánnyal igazolandó;

4. hogy katonai kötelezettségüknek eleget tettek-e vagy nem? Igenlő esetben a katonai, illetve hadmentességről szóló könyvek bemutatandók.

5. Ösztöndíjért folyamodó ifjak (a magántanulók is) kérvényükhöz az elsoroltakon kívül még az illető hatóság által kiállítandó, szülőik és saját vagyontalanságukat igazoló, valamint a *szülők családi állapotát* feltüntető bizonyítványt is tartoznak bemutatni.

Az ösztöndíjas tanulóknak azonban kötelezniök kell magukat, hogy az iskola bevégezése után legalább három évig kincstári szolgálatban maradnak, mely kötelezettség alól azonban feloldatnak és magánszolgálatba is állhatnak, ha az élvezett ösztöndíjnak egy harmadát visszafizetik.

6. Magántanulóknak felvétetni óhajtok kötelesek kir. közjegyző vagy kir. bírós-

ság előtt kiállított okmányokkal bizonyítani, hogy szülőik vagy gyámjaik az évi el-
látási költségeket pontosan és rendesen viselik.

7. A bányaiskola előkészítő tanfolyamába oly ifjak vétetnek fel, kik az elemi
népiskola 6 osztályát jó sikerrel végezték és hitelesen kimutatják, hogy valamely
kohó vagy bányaműtelepnél munkában állottak és itt két évet úgy töltöttek, hogy
a munkaidő két harmadán át szakadatlanul kézi munkával, egy harmadán keresztül
pedig irodai és számviteli teendők teljesítésével foglalkoztak.

8. A bányaiskola közös tanfolyamába ellenben csak oly ifjak vehetők fel, kik
a középiskolák (gymnázium, reáliskola, polgári iskola) alsó négy osztályát sikeresen
végezték és valamely bánya vagy kohótelepnél legalább egy évig munkában állot-
tak, ott tizenegy hónapon át kizárólag kézi munkával foglalkoztak, egy hónapon
keresztül pedig irodai és számviteli szolgálatra alkalmaztattak.

9. A bányamunkások árvái számára felállított árvaházak növendékei, ha egyéb-
ként a fentebbiekben foglalt feltételeknek megfelelnek, az ösztöndíj adományozásá-
nál előnyben részesíttetnek.

Az ösztöndíj adományozása és a bányaiskolába való felvétel jogérvényessége
a folyó évi szeptember hó első napjaiban tartandó orvosi felülvizsgálat és felvételi
vizsgák eredményétől tétetik függővé.

A felvételért és ösztöndíjért való folyamodványok a bekezdő sorokban meg-
jelölt határidőn belül annál inkább benyújtandók az alant írt m. kir. bányai-gazga-
tósághoz és az előírt feltételeknek hiteles módon való beigazolása annál bizonyo-
sabbban eszközzendő, mert később beérkezett vagy hiányosan fejszerelt folyamodvá-
nyok tekinteten kívül hagyatnak.

Nagybánya, 1910. május hó 7-én.

M. kir. bányai-gazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Plander Gyula és Társai

Merény (Szepes vármegye).

Alapított 1785-ben.

Alapított 1785-ben.

Sürgőnyczím: Plander Merény. — Interurban Telefon 3. szám.

Gyártanak mint különlegességet, bányateknőket kovácsolva
és sajtolva; bányakapákat, lapátokat, ásókat, szén- és kő-
csákányokat, kalapácsokat, bányászfejszéket és minden e
szakmába vágó szerszámokat minta vagy rajz szerint, a leg-
jobb aczélből gyártva. Továbbá, bánya és vasúti sinszegeket

:: minden méretben sajtolva. ::

Megkeresésre képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.